

Zaaknummer:	00001277749
Onderwerp:	Raadskaders uitwerking Participatieverordening
Datum raadsvergadering:	6 oktober 2026
Portefeuillehouder:	Gemeenteraad
Programma:	3. Programma bestuur en organisatie

Publiekssamenvatting

De gemeenteraad stelt de uitgangspunten vast voor participatie en samenwerking in Dijk en Waard. Met het document "Participeren en samenwerken in Dijk en Waard" geeft de raad richting aan de verdere uitwerking van de Participatieverordening door het college. Hiermee worden duidelijke afspraken gemaakt over de rol van inwoners, maatschappelijke organisaties, ondernemers en gemeente bij participatieprocessen.

Voorgesteld besluit

De gemeenteraad besluit:

1. Het document "Participeren en samenwerken in Dijk en Waard" vast te stellen als kaderstellend document voor participatie en samenwerking binnen de gemeente Dijk en Waard.
2. De in het document opgenomen Dijk en Waardse samenwerkingstrap, randvoorwaarden en uitgangspunten als richtinggevend kader mee te geven aan het college voor de verdere uitwerking van de Participatieverordening.
3. Het college opdracht te geven deze uitgangspunten te betrekken bij de uitwerking van de Participatieverordening, het uitdaagrecht en eventuele aanvullende vormen van burgerparticipatie.

Inleiding

De gemeenteraad heeft gedurende de vorige bestuursperiode gewerkt aan de verdere ontwikkeling van participatie binnen de gemeente Dijk en Waard. Hiervoor is een werkgroep Participatie ingesteld. Dit sluit aan bij twee toezeggingen (nr. 20 en 33). Tijdens de raad-2-daagse 2026 heeft de raad uitgesproken de verdere uitwerking van de Participatieverordening over te laten aan het college. Daarbij heeft de raad wel aangegeven vooraf inhoudelijke kaders en uitgangspunten te willen vaststellen. De werkgroep Participatie heeft eerder het document "Participeren en samenwerken in Dijk en Waard" opgesteld. Dit document biedt een visie en richting voor de wijze waarop gemeente, inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties samenwerken bij beleidsvorming, plannen en besluitvorming.

Beoogd effect

Met dit besluit stelt de raad heldere kaders vast voor participatie binnen de gemeente Dijk en Waard. Het doel is te komen tot participatieprocessen die transparant, toegankelijk, geloofwaardig en zorgvuldig zijn ingericht. Ook wordt beoogd het vertrouwen tussen overheid en samenleving te versterken door duidelijke verwachtingen, een passende rolverdeling en een goede terugkoppeling van resultaten. De uitgangspunten dragen bij aan een sterke lokale democratie waarin participatie een waardevolle aanvulling vormt op de representatieve democratie.

Kaders

Wet versterking participatie op decentraal niveau

Deze wet regelt dat het decentraal bestuur inwoners in staat stelt te participeren bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid. Daarvoor is de regeling over inspraak in o.a. de Gemeentewet uitgebreid naar participatie. Daarnaast wordt het uitdaagrecht wettelijk verankerd. De wet is per 1 januari 2025 van kracht gaan en is verankert in artikel 150 lid 1 van de Gemeentewet, waarna er een overgangstermijn van twee jaar geldt waarin de gelegenheid is om de participatieverordening op te stellen.

Gemeentewet

Artikel 147 Gemeentewet: De gemeenteraad stelt de verordeningen vast, tenzij de wet de bevoegdheid toekent aan het college van B&W of de burgemeester.

Artikel 150 Gemeentewet: dit artikel is gewijzigd n.a.v. de Wet versterking participatie op decentraal niveau. De oude inspraakverordening gaat alleen over de voorbereiding van beleid. Het gewijzigde artikel 150 lid 1 van de Gemeentewet eist dat de participatieverordening regels stelt voor de betrokkenheid van inwoners en belanghebbenden bij de voorbereiding, uitvoering én evaluatie van gemeentelijk beleid.

Daarnaast wordt met dit voorstel aangesloten bij de toezeggingen 20 en 33.

Argumenten per beslispunt

1. Het document Participeren en samenwerken in Dijk en Waard vast te stellen als kaderstellend document voor participatie en samenwerking binnen de gemeente Dijk en Waard.
 1. *Het document bevat een integrale visie op participatie*
Het document beschrijft niet alleen participatie-instrumenten, maar ook rollen, verantwoordelijkheden, randvoorwaarden en een gezamenlijke werkwijze voor samenwerking tussen overheid en samenleving.
 2. *Het document biedt duidelijke inhoudelijke richting*
De samenwerkingstrap, randvoorwaarden en tien uitgangspunten geven concrete handvatten voor toekomstige participatieprocessen.
2. De in het document opgenomen Dijk en Waardse samenwerkingstrap, randvoorwaarden en uitgangspunten als richtinggevend kader mee te geven aan het college voor de verdere uitwerking van de Participatieverordening.
 1. *Hiermee blijft de raad kaderstellend*
De raad bepaalt de uitgangspunten waarbinnen de verordening wordt uitgewerkt, terwijl het college verantwoordelijk blijft voor de uitvoering.
 2. *De uitgangspunten zorgen voor herkenbare kwaliteitseisen*
De uitgangspunten geven invulling aan transparantie, toegankelijkheid, tijdige betrokkenheid, maatwerk en terugkoppeling en bieden daarmee een toetsingskader voor toekomstige participatieprocessen.
3. Het college opdracht te geven deze uitgangspunten te betrekken bij de uitwerking van de Participatieverordening, het uitdaagrecht en eventuele aanvullende vormen van burgerparticipatie.
 1. *De verordening krijgt een duidelijke inhoudelijke basis*

De vastgestelde uitgangspunten kunnen direct worden gebruikt als fundament voor de juridische en organisatorische uitwerking van participatiebeleid.

2. Dit bevordert samenhang

Door dezelfde uitgangspunten te gebruiken voor de participatieverordening en het uitdaagrecht ontstaat een consistente benadering van samenwerking tussen gemeente en samenleving.

Kanttekeningen en risico's

Participatieprocessen leiden niet altijd tot overeenstemming tussen betrokken partijen. Heldere communicatie over rollen, invloed en verwachtingen blijft daarom noodzakelijk om teleurstellingen te voorkomen. Ook bestaat het risico dat participatie wordt ervaren als vrijblijvend wanneer onvoldoende duidelijk is welke invloed inwoners daadwerkelijk hebben. De samenwerkingstrap en de opgenomen randvoorwaarden zijn bedoeld om dit risico te beperken.

Daarnaast vraagt de toepassing van de uitgangspunten om een cultuur van openheid, samenwerking en vertrouwen binnen de gehele organisatie. Dit vraagt blijvende aandacht van bestuur, management en medewerkers.

Alternatieven

De raad kan ervoor kiezen geen kaders vast te stellen en de verdere uitwerking volledig aan het college over te laten. Dit leidt echter tot minder bestuurlijke richting vanuit de raad en biedt minder houvast voor de verdere ontwikkeling van de Participatieverordening.

Een ander alternatief is om als raad zelf betrokken te blijven bij de inhoudelijke uitwerking van de verordening. Tijdens de raad-2-daagse 2026 is echter uitgesproken deze verantwoordelijkheid over te dragen aan het college, passend bij de rolverdeling tussen raad en college.

Samenwerking en participatie

Het voorliggende document is opgesteld door de werkgroep Participatie namens de gemeenteraad. Daarbij is gebruikgemaakt van ervaringen uit eerdere participatietrajecten en bestaande praktijkvoorbeelden binnen de gemeente. Het document beschrijft hoe inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties, college en raad gezamenlijk kunnen samenwerken aan beleid, plannen en projecten.

Financiën

Aan het vaststellen van de kaderstellende uitgangspunten zijn geen directe financiële consequenties verbonden. Eventuele financiële gevolgen die voortvloeien uit de verdere uitwerking van de Participatieverordening worden betrokken bij afzonderlijke besluitvorming door de raad indien daarvoor aanvullende middelen noodzakelijk zijn.

Communicatie

Na vaststelling worden de uitgangspunten openbaar gemaakt en beschikbaar gesteld aan inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties, het college en de gemeentelijke organisatie. De uitgangspunten vormen vervolgens een belangrijke basis voor de communicatie rondom de verdere ontwikkeling van de Participatieverordening.

Uitvoering

Na vaststelling door de raad gebruikt het college de samenwerkingstrap, randvoorwaarden en uitgangspunten als basis voor de verdere uitwerking van de Participatieverordening. Hierbij

worden ook het uitdaagrecht en eventuele aanvullende vormen van burgerparticipatie meegenomen. De raad wordt via de gebruikelijke bestuurlijke processen geïnformeerd over de voortgang en ontvangt op een later moment een voorstel voor de nieuwe Participatieverordening.

Bijlagen, onderdeel van het besluit

1. Participeren en samenwerken in Dijk en Waard.

Bijlagen ter informatie

1. Memo overdracht uitgangspunten Participatieverordening 2027.